

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strălătatate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„Arată orbului Brăila.“^(*)

II.

Statul ungaric e un stat de drept. Ca atare el trebuie să aibă de basă supremul princip al dreptății, care e: măsură egală pentru toți — și în datorițe și în drepturi, și în greutăți și în beneficii. Problema statului de drept nu poate fi alta, decât realizarea acestui princip. Statul de drept compus din mai multe popoare nu poate pretinde dela nice un popor mai mult, decât dela celălalt, și în special nu poate pretinde, ca un popor să se jertfească pe sine pentru celălalt. Unde se pretinde aceasta, acolo se neagă principiul dreptății, basa staturilor moderne de drept.

Statul de drept trebuie să întindă în măsură egală tuturor popoarelor beneficiile sale. Dela nice un popor statul de drept să nu pretindă mai mult, decât i dă; și nice unui popor statul de drept să nu i dea mai puțin, decât primesce dela densus. Unde nu se observă aceasta, acolo numirea de stat de drept e frasă goală.

Noi românii de pe teritoriul coroanei ungare, trei milioane la număr, suportăm în măsură egală cu celelalte popoare toate greutățile statului, aducem aceleași jefte de avere și sânge, ca ori-care alt popor. De aici urmează, că și participarea noastră la beneficiile statului ar trebui să fie egală cu cea a celorlalte popoare. De sigur însă putem pretinde dela statul de drept că participarea noastră în beneficiile lui să stea cel puțin în proporțiune justă cu prestațiunile noastre către densus.

Cultura internă, perfecționarea morală și intelectuală e unul dintre cele mai sublime destinuri ale omenimei. Dacă dară vre-una dintre dorințele și aspirațiunile unui popor poate fi justă și naturală, apoi de sigur sînt juste și naturali aspirațiunile sale culturale. Nici odată statul de drept nu le poate aceste împedeca și suprime. El e datoriu a le apăra, promova și desvolta, și anume la toate popoarele în măsură egală, și cel puțin în proporțiune cu prestațiunile lor către stat.

Să vedem acum, ce s'a făcut în patria noastră în ultimele decenii pentru cultura intelectuală a poporului român?

Era Deákiană în înțeleaptă și justă apreciere a taptului, că popoarele Ungariei nu se află pe același nivel al culturii intelectuale cu popoarele ce-

*) Veți Nr. 122.

FOIȚA.

Cristian Waldo

CAILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus din franțozesce de E. B.)
(Urmare).

— Nu nu, har domnului, nu este el!... Dară numai și nimic, Cristian, eu cetesc, eu încep a înțelege! Într'altă epistolă, ești numit „nepotul Dtale și nu „nepotul meu“, eară într'alta: „nepotul Dvoastre.“ Pentru mine devine evident, că aceasta este o precauțiune spre a abate bănuielele în cas, când ar fi epistolele prinse, căci Dta nu ești inrudit nici cu acela, ce a scris epistolele aceste, nici cu Stenson, cu care le a primit.

— Stenson! Dar așa lui i sa dat samă despre sănătatea mea, despre progresele mele, despre călătoriile mele? căci așa ceva am vădut și eu frunzărind prin ele. Se vorbesce de duelul Dtale, veți, cu datul dela Roma, Iunie, o mie șapte sute...

— Stăi!... Da, da am găsit-o. Este o epistolă pe an. „El a avut nenorocirea a ucide pe Marko Melfi, care era... Reflecșiuni... „Cardinalul nu voia să-și resbune: Eu sper a afla, ce s'a făcut din sërmanul nostru băiat...“

lorlalte staturi civilisate ale Europei, a creat prin legi destul de echitabile basă pentru cultura intelectuală a tuturor popoarelor. Ea a recunoscut mai întâiu eternul și nealterabilul adevăr că: un popor se poate cultiva numai în limba, care o pricepe, în limba sa maternă, și a codificat în lege acest adevăr. „Instrucțiunea e de a se da fie-cărui elev în limba sa maternă, pe cât aceasta e „una din limbile usitate în comună. Pentru aceasta sînt a se aplica în comune cu locuitori de diferite limbi învățatori, cari sînt capabili a instrui „în acelea. În comune mai populate, în care se „află în număr mai mare locuitori de diferite limbi, „sînt a se aplica, pe cât admit puterile comunei, „adjuncți învățătorești de diferite naționalități“ Art. de lege XXXVIII din 1868, §§. 58, 63, 75. „Statul e datoriu de a îngriji ca sudiiții de orice naționalitate să se poată cultiva în limba lor maternă“. Art. 44 din 1868 §. 17.

Conform acestui princip și-a desvoltat legislațiunea acelu period întregul său sistem pentru scoalele populare.

Satorind regula supremă, ca fie-care comună să și aibă scoala sa populară, a dat dreptul de a înființa acele scoale în prima linie bisericelor în toate comunele locuite de credincioși de ai lor. Numai dacă biserica nu e în stare a susține scoala populară pentru credincioșii săi, trece dreptul și respective datorința aceasta la comuna politică. (§. 23 l. c.) Unde nici comuna politică nu e în stare a înființa și susține scoala populară, statul e datoriu a ajutora din visteria sa. Asemenea e datoriu ministrul de instrucțiune publică a înființa scoale populare pretutindeni, unde se arată lipsă, curat din visteria statului (tisztán államköltségen) §. 80.

În toate aceste scoale populare, fie ele de orice categorie, elementare (§. 58) superioare (§. 63) ori cetățenesci (§. 75) se ordină stricta respectare a prescrișului ca „elevii să primească în instrucțiunea în limba lor maternă“, va se dîca, ca limba de propunere a scoalei să fie limba maternă a scolarilor. Espres și apodictic prescrie legea (art. 38, §. 80) ca scoalele de stat (înființate și susținute de visteria statului) să se întocmească întru toate ca cele comunale („a 23—78 §§. ban megszabott modon szervezendök“); așa dară cu respectarea prescrișului §§.-lor 58, 63 și 75 în privința limbei de propunere a scoalelor.

În era nouă (dela 1875 încoece) s'au înființat un număr destul de considerabil de scoale comunale;

foarte multe cu ajutoriu din visteria statului; însă toate cu limba de propunere maghiară, și acele, cari s'au octroat comunelor curat românesci, cu locuitori de una singură confesiune.

Era nouă a înființat și susține și un număr destul de mare de scoale din visteria statului, dară nice într'una din acestea nu se aude un singur cuvânt românesc.

Față de aceste fapte ne vine să întrebăm: Sînt legile statului obligătoare pe de o potrivă pentru toți civii patriei, pentru toate popoarele, din cari e compus statul? Sau doară în Ungaria se cere numai dela români, să respecteze legile, pe când șovinisti maghiari le pot călca după plac în picioare?

Spre a se pute cresce puteri didactice de ajuns pentru toate scoalele populare din patriă legea din 1868 (Art. XXXVIII) prescrie ca „statul să înființeze în diferite ținuturi (Külömbözö vidékeken) 20 de preparandii de învățatori și câteva de învățătorese. Cumcă preparandiile aceste în ce privesce limba de învățămînt și respective limba, în care au de a fi crescuți elevii din ele, sînt a se organiza conform principiului, ca acei elevi să fie în stare a instrui pe fitorii lor scolarii în limba maternă a acestora, aceasta e evident nu numai din spiritul legii și din postulatul, ca ele să se înființeze în diferite ținuturi ale patriei, ci chiar și din planul de învățămînt fixat de lege pentru acelea preparandii. În § 87 se prescriu, ca obiecte obligate (în preparandiile de învățatori) sub litera g) limba maternă, sub litera h) limba maghiară. În § 111 (în preparandiile pentru învățătorese) sub litera c) limba și ortografia maternă, sub litera d) limba maghiară. Cel mai chiar argument așa dară, că limba de propunere a preparandiei are să fie limba maternă a poporului locuitoriu în acel ținut, în care s'a înființat preparandia.

Era nouă a înființat și susține un număr destul de mare de preparandii din visteria statului, special în Transilvania trei pentru învățatori, una pentru învățătorese — toate cu limba de propunere exclusiv maghiară, așa dară exclusiv pentru rasa maghiară. O preparandia cu limba de învățămînt română înființată și susținută pe spesele statului șovinisti maghiari ar dechiara-o de crimă, și pretensiunea noastră în această privință de obrăznicia de nepatriotism, de nerespectare a legilor!

Ei bine! noi românii, cari facem două din trei părți a locuitorilor din această țeară (Transilvania) nu contribuim și noi la acea visteria a statului, din care s'a înființat și se susțin acele preparandii? Și dacă contribuim, nu e oare dato-

A! iată o epistolă dela Paris... „Nu este cu puțință să-l afli... Te ași pute înșela, însă eu nu vreau. Mă tem să nu fie arestat în Italia. Până ce eu îl caut aici, poate că e închis în castelul San Angelo!... Așteaptă Cristian; nu-ți perde răbdarea. Eată o epistolă, ce trebuie să fie mai nouă. Ea este cu datul 6 August, din Troppau, în Silesia. „De astă dată i-am dat de urmă... El a fost sub numele Dulac în Paris; dară a plecat pentru o călătorie, unde din nenorocire a perit în dîilele aceste. Tocmai am prânzit în cărciumă cu un cutare Guido Massarelli, pe care-l cunosc dela Roma, el l'a cunoscut, și densus mi-a spus, că a fost ucis în pădurea de... Neligibil! „Eu renunț dară al mai căuta și de oare ce micul meu comerț mă chiamă în Italia, am să plec mâne dimineată. Nu-mi mai trimite banii pentru călătorii. Dta nu ești bogat... fiind că ai ramas om cinstit, ca și mine Al Dtale servitor și amic, Ma... Manucci!.. Manucci!“

— Necunoscut! dîse Cristian.

— Manase! esclamă dl Goefle, acela de care a vorbit eri dl Guido, micul evreu, ce a avut interes neexplicabil pentru Dta?

— Pe acela nu l'a chemat așa; replică Cristian.

— Este acela de bună samă, dîse dl Goefle. El se chema sau Taddeo Manase. Stenson nu a spus-o astăzi. E întâiași dată, în correspondența aceasta, că a iscalit întreg unul din numele sale, și poate și ultima dată, că bietul nefericit a muiat o peană

în negreală, căci el a murit, după spusele lui Massarelli, și eu mi-ași băga mâna în foc, dacă nu l'a omorit Massarelli... Stăi! Nu dîce nimic Cristian! Însciințând pe Stenson de moartea aceasta, Massarelli a dîs că este în posesiunea unei dovești teribile, ce voia să i-o vîndă, de nu, are să o ducă baronului: nici o îndoială că... Avea bietul evreu obiceiul a bè?

— Încât știu eu, nu.

— Ei bine, Guido l'a fi ucis, ca să-i ia puținii bani ce-i avea, și va fi găsit la el vre-o scrisoare dela Stenson, a cărei dat și iscalire l'a fi adus drept aici, ca să exploateze aventura. Se și poate, că Massarelli acesta a dat evreului vre-un narcotic, când a prânzit împreună cu densus în cărciumă... Dar totuși nu se poate, de oare ce Manase a scris de atunci... Dacă de seară sau mâne...

— Tot una, vai! domnule Goefle. E sigur, că Massarelli a descoperit și destăinuit tot baronului; dară eu, nu află încă nimic în privința mea; tocmai atât, că dl Stenson se interesează de mine, că Manasse sau Taddeo a fost încreșutul său, că i-a trimis adese ori sciri despre mine, în sfîrșit că existența mea e baronului Olaus foarte neplăcută. Cine sînt eu dară, pentru Dumneșeu? Dle Goefle nu mă lăsa, să mă topec de dorul, a afla cine sînt!

rința statului de drept a înființa preparandii și cu limba de propunere română pentru poporul român —? Legea o prescrie aceasta în mod categoric, și dacă e vorba, ca legile să fie sfinte, să-și păstreze nimbul lor, ar trebui să le respecte și îndeplinească în prima linie aceia, cărora li s'a încredințat executarea lor.

Tot acea lege prescrie, că în preparandiile de stat elevii lipsiți de mijloace materiale să se probează cu vîpt s. c. l. pe spesele statului, și ca fii de învățători dela scoalele populare (și dela cele confesionale) să se împărțasească în prima linie de acest beneficiu (§§. 93 și 94. l. c.). Am datorii mare mulțămîntă șovinistilor din Cluj și alte părți, dacă ni-ar arăta: câți fii ai națiunii noastre de trei milioane suflete au fost părtași de aceste beneficii prescrise de lege în ultimii 10 ani în toate preparandiile, câte există în regat? Românii de ambele confesiuni susțin în statul ungar preste 3000 de scoale populare exclusiv din crunta lor sudoare. Toate acestea sînt eschise dela ori-ce beneficiu direct și indirect din partea statului și sînt condamnate a tîngi în miserie de pe o și pe alta. Se pretinde dela ele tot, și mai mult decît dela scoalele dotate din vistieria statului — dar nu se face pentru ele nimic.

Asemenea se are lucrul cu toate celelalte institute de cultură intelectuală; cu scoalele speciale de industrie, comerț și arte; cu scoalele medii, academii și universități. Toate se înființează din vistieria statului, dară toate exclusiv maghiare și pentru rasa maghiară. Noi românii avem numai de a contribui la vistieria statului, pentru ca să se promoveze din aceea cu pași giganti cultura intelectuală a rasei maghiare. Și dacă îndrăznim a ne ruga cu umilință, ca Diogene din bute, de puternicii țării: să ni se lase barem puțină rață de soare, ce străbate prin îngusta vreață, sîntem timbrați de răi patrioți, cari nu știu ține în onoare legile...

Noi așa știm că și iubirea își are legea sa. Putem iubi numai pe aceia, cari și ei ne iubesc pre noi, după cum putem respecta numai pe aceia, cari și ei ne respectază pre noi —*) Conștiința de sine s'a trezită și în poporul român; el vrea să rămână român, și pe cât timp șovinistii maghiari vor urma direcțiunea de până acum, nu pot pretinde ca românul să sărute mîna, carea neîntrerupt înfige cuțitul în inima lui.

Revista politică.

Sibiu, în 24 Octombrie.

În Orient lucrurile se schimbă în toată ziua tot spre mai rău. Precând se crede că prin măsurile luate de principele Bulgariei față cu generalii ruși se va restabili în Bulgaria o ordine de lucruri, care să garanteze stabilitate, pe atunci telegramele mai proaspete ne aduc știrea, că guvernul reacționar din Serbia proclamă pretutindenea dreptul stăruirii și face lovituri de stat. După o telegramă din 4 Noembrie st. n. consiliul de ministri din Belgrad cu privire la critica situațiune din internul țării a decis a suspenda legea de presă și dreptul de reuniuni și întruniri, și introducerea censu-

*) Evangelia ne învață altfel: „Iubiți pre vrășmașii vostri, faceți bine celor ce vă asupresc pre voi.“ În acest sens în ce privește iubirea n'am pute subscrie cele duse de autorul acestui articol. Red.

— A! răbdare, răbdare, fêtu-meu, răspunde advocatul tot căutând un ascunziș pentru epistolele prețioase. Eu nu ți o pot spune încă. Eu am o siguranță, sînt două-deci și patru de oare, o siguranță de instinct, de raționament; însă îmi trebuie dovezi, și aceste n'ajung. Trebuie să le găsec... Unde? cum? Lasă-mă să gîndesc... dacă pot! căci lucrurile merg atât de incurcate, încât îți poți perde capul... Sînt hîrtii de ascuns, Stenson e în pericol... doară și noi! Totuși... A! da, stăi Cristiane, de ași sci de bună seamă, că ei te vreau pe Dta, ași sci pozitiv cine ești.

— E ușor a afla intențiunile, ce le supui baronului. Eu o să ies, ca și când n'ar fi nimic, să merg la reprezentanțe, și, de mă vor ataca, precum sînt eu astăzi bine armat, să cerc a face pe adversarii mei să mărturisească.

— Eu cred în adevăr, țise dl Goeffe, după ce isbutise în sfîrșit a ascunde scrisorile, că este mai bine a risca o întîlnire periculoasă pe lîrgimea lacului decît să așteptăm aici până ce ne vor ataca. Sînt deja două oare; la opt era să fim în castel! Și nu vine nimenea să ne întrebe, pentru ce ne întîrziem. Ciudat lucru! Stăi, Cristiane! Plină-ți este pușca? Iea-o: eu o să iau spada mea. Eu nu sînt nici un Hercule, nici un spadasin; însă odinoră m'am știut servi de dînză, ca și ori care alt student, și de ne vor ataca, eu n'am să mă las să

rei preventive în afacerile de presă. Prin un ucas regesc se dispune că sub durata stărei de asediu întreținerea trupelor cade în sarcina locuitorilor teritoriului respectiv. Oficerii și suboficerii sub durata stărei de asediu capătă plată dublă.

La caracterizarea crizei din Serbia va contribui și impregiurarea, că în sensul noii legi militare s'au luat armele dela milițiile populare de până acum, ceea ce nu s'a făcut fără oare-cari turburări: Mai cu seamă în cercul Zajesar s'a opus oamenii formal ceea ce avu de rezultat proclamarea stăruirii preste întreg cercul.

Frumoase simptome de pace. Cunoaștem prea bine starea de lucruri din Serbia și nu ne facem iluziuni despre stabilitatea lucrurilor de acolo.

În camera României s'a făcut interpelare despre întîmplările din pasul Vulcan. Ministrul Brătianu răspundînd la interpelare, țice că afacerea n'a fost atât de acută, după cum s'a înfățișat prin țicare. Dintr'altele ancheta esmisă va lumina lucrul.

Parlamentul Franței a trecut la ordinea țilei peste afacerea Tonkingului. Se pare, că și aceasta afacere se va deslega prin „ultima ratio“ — tunuri. Guvernul engles își pune la aparență toată silința pentru complanarea acestei afaceri pe de o parte ear pe de alta anunță pe supușii săi din China despre nesiguranța, la care vor fi espuși.

Rezultatul de până acum al afacerii Tonkingului este retragerea ministrului francez pentru esterne Challemar Lacour, și înlocuirea lui prin ministrul president Ferry.

În Germania se joacă oamenii cu dynamit. În casarma regimentului Nr. 1. Alecsandru din Rusia, s'a întîmplat Sâmbăta trecută o esplosiune, care ține poliția în mare febrere.

Cercetarea se ține în secret.

„Gazeta Transilvaniei“ în diversele sale din Nr. 124 vorbește într'un limbaj al seu propriu de oare-cari mesuri polițiale, cari s'ar fi luat pentru siguranța personală a Escelenței Sale metropolitului nostru la rentornarea sa în săptămîna trecută dela Budapesta. Sîntem autorizați a dechiara în interesul adevărului: că toate coniecturile mistificatoare din acea notiță, de asemenea și asertul ei grosolan, că „reședința metropolitană este păzită ziua și noaptea de poliția“ sînt născociri tendențioase, demne de politica „Gazetei.“

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Sibiu, în 24 Octombrie st. v. 1883. „Omul este o ființă socială“, a țis cel mai mare cunosător de oameni, Aristotel. Această caracteristică firească i determină toate faptele lui; el fuge de singurătate, își caută tovarăși, oameni ce consimt cu el; — formează societăți cu aceștia spre ajungerea unui scop comun; și cu cât mai mare e interesul ce-l arată un individ sau o seamă de indiviți cătră aceste societăți, cu atât mai demn este acel individ sau aceea seamă de indiviți — căci lucră firesce, ear cine lucră firesce, respaltă bună va avê. Deci luându-ne la rîtuială pe noi înșine nu putem să nu regretăm în câțva prea puținul interes, ce-l arătăm noi românii cătră instituțiunile,

cari conduc destinele noastre culturale. Vor fi și cauze, dar scuse de sigur mai multe. Însă „ad rem“. Eri în 23 Oct. [și-a ținut despărțemîntul al III al Asociațiunei transilvane cu centrul din Sibiu] adunarea sa generală din acest an în comuna Poplaca, o comună curat românească, cu aproape 2000 de suflete. Mărturisind sincer am fost frapați, ba dureros atinși, când vîdurăm asistînd abia vre-o 15 oameni — din acest mare și materialmente avut punct al despărțemîntului nostru — la adunarea generală. Dl Director al despărțemîntului, Dr. Ilarion Pușcariu deschise ședința la oarele 12 și 1/4, prin o cuvîntare ocazională, făcînd în scurt istoricul asociațiunei și arătînd, scopul ce l urmărește această instituțiune. *) Alegîndu-se de notar al ședinței dl Mateiu Voileanu se dă cetire raportului prezentat de comitet. Din acest raport am aflat despre salutara activitate a comitetului, ce a procurat o mulțime de cărți pre seama bibliotecelor sătene înființînde în acest despărțemînt. Tot odată adunarea generală a însărcinat comitetul a presenta în fie-care an rapoarte detaiate despre starea bibliotecelor sătene. În fine comitetului i se dă abso-lutoriu.

Ce privește cele materiale adunarea a avut un succes considerabil. Suma încasată se urcă la 173 fl. 50 cr. Onoare celor puținii, cari au fost de față; onoare preoților din Poplaca, demni de a lor chemare! Cât s'ar fi putut face, de s'ar fi prezentat mai mulți la această adunare!

Purcedînd la alegerea comitetului pe trieniul următor sau ales prin aclamațiuni entusiastice de director al subdespărțemîntului Rev. D. protosincol Dr. Il. Pușcariu; de membrii în comitet domni: Visarion Roman, director de bancă; Dr. I. Moga, medic; Corneliu Tobias, protonotariu comitatens; Stefan Stroia, vicenotariu comitatens; Radu Balaș, angloiat de bancă; Georgiu Dima, prof. sem; Dumitru Comșa, prof. sem.; Mateiu Voileanu, redactor prov al „Tel. Român.“

Bugetul s'a votat în chipul următor: Din banii încuși dela membrii ajutători se destină 100 fl. pentru bibliotecile sătene, 20 fl. pe seama biroului, ear restul să se depună la casa centrală.

La propunerea dlui M. Voileanu adunarea decide de a se ține viitoarea adunare generală a despărțemîntului în Avrig. În fine mai ceti tot Dl Voileanu o disertațiune despre starea economică a poporului nostru, și regresul pe acest teren la noi Românii. Dl Voileanu fu ascultat cu viuă atențiune secerînd prelungite aplause.

Nemai avînd adunarea gen. mai multe puncte de discutat, ședința fu încheiată printr'o vorbire de mulțămîntă și recunoștințe a presiului și un „vale“ din partea comunei Poplaca, rostit de dl învățător Suciu.

După cele spirituale urmară celelalte.

La prînzul comun dat la frunțașul comunii Goța, ne am putut convinge că culina noastră națională populară, deși n'are un „menu“ de deci de plese, dar are bucăți alese bune, cari ar pute face onoare ori cărei bucătării orășene. La masă se înțelegi a urmat un toast pe celălalt. Rev. Dr. Pușcariu a toastat pentru comuna Poplaca și frunțașii

*) Frumoasa cuvîntare a domnului director al despărțemîntului, Dr. Ilarion Pușcariu, o publicăm în Nr. viitoriu. Red.

mă junghie ca pe un vițel! Promite-mi, jură-mi că vei fi precant, altceva nu cer dela Dta.

— Eu promit, răspunde Cristian, vină.

— Dar blăstămatul acesta de băiat a adurmit aci jucându-se, ce să facem cu el?

— Du-l în patul său, domnule Goeffe; pe el nu-l caută nimenea, cred!

— Dar ei ucid pe un copil care țipă, și acesta va țipa, îți țic, când l'a deștepta vre o față necunoscută.

— Ei bine, ce drac să facem cu el? Să-l luăm cu noi? Nimic mai ușor, dacă n'o să întîlnim oameni răi; dar de va fi să ne batem, el ne va sta în cale.

— Bine țici, Cristiane; e mai bine să-l lăsăm în patul său. De se vor spiona mișcările noastre, se va sci, că noi ne-am dus și nu vor intra aici. Pădesece numai ușa. De astă dată n'avem să facem cu dl Nils multă învîlmășală; el va dormi îmbrăcat.

XVII.

Dl Goeffe abia puse pe camerierul său în pat pre când chiamă pe Cristian.

— Ascultă! îi țise el. Vine cineva spre odaia noastră. Bate la ușe.

— Cine-i? țise Cristian gîtindu-și pușca și punîndu-se înaintea ușii din odaia pădătorului, ce da, precum se aștepta, în galeria interioară a curții.

— Deschideți, deschideți, noi sîntem! răspunde în limba dalecarliană un glas dur.

— Cine voi? țise dl Goeffe.

Și după ce nu răspunde nimenea, Cristian adăogi;

— Vi frică să vă numiți?

— Dta ești, domnule Waldo? răspunde apoi o voce blîndă și tremurătoare.

— Margareta! esclamă Cristian deschidînd ușa și observînd pe tinera contesă împreună cu altă damă tineră, ce o vîduse la bal, dară a cărei nume nu-l mai scia, însoțite de credinciosul domestic Peterson.

— Unde sînt ei? întrebă Margareta cădînd obosită într'un fotel.

— Cine? De cine vorbești? îi țise el, spăriat de paliditatea și de emoțiunea ei.

— De maiorul Larrison, de locotenentul și de ceialalți militari, răspunde cealaltă tată tineră, tot așa (fără resuflet) și nu mai puțin emoționată decît Margareta. N'au sosit?

— Nu... Au să vie aici?

— Ei au plecat din castel, sînt mai bine de două oare.

— Și... Dvoastră vă temeți, să nu li se fi întîmplat ceva?

— Da, răspunde Martine Akerstrom, căci ea era; noi ne am temut... Eu nici nu știu pentru ce ne am neodihnit pentru ei, de oare ce au plecat cu toții împreună; dară...

— Dară pentru cine vă temeți apoi? țise dl Goeffe.

ei, pentru bravi preoți. Dl. I. Popescu pentru comitetul despărțământului și președintele ei; Dl Stejar pentru femeile române; mai departe Dl Dr. Moga și M. Voileanu au ținut discursuri bine simțite cari au fost terminate cu o serie de întreit „să trăească.” În decursul mesei ne-an surprins prea plăcut esactele declamațiuni ale domnilor Vasile Saftu și Virgiliu Oniț, elevi ai institutului Andreian, cel dintâi a declamat „Glasul unui Român” de Andreiu Murășanu, al doilea „Groza” de Vasile Alecsandri. Se înțelege de sine, că n’au lipsit nici indispensabilele cântări, începând seria domnul Dima cu „Mugur mugurel”, căreia au urmat celelalte multe.

Era aproape de șeșe oare seara, când societatea se sculă dela mese și se depărtă cu adio la revedere în Avrig.

Deci la revedere în Avrig!..

Polifem.

O scrisoare în interesul istoriei naționale.

Atragem atențiunea cetitorilor foaiei noastre asupra scrisoarei următoare, pe care am primit-o în limba germană dela învățatul profesor din Pragă filo-românul Dr I. L. Pic:

„Ocupându-mă de un șir de ani cu istoria Europei orientale, fui silit a’mi îndrepta atențiunea și asupra istoriei mai vechi române din cauză, că din timpurile cele mai vechi istorisesc cunoscute destinele Românilor au fost strins legate cu destinele Slavilor meridionali și orientali, precum și pozițiunea Românilor din Ungaria a fost omogenă cu pozițiunea Slavilor ungureni, așa, că o pertractare unitară a amânduror popoarelor a fost o urmare necesară a legăturii istorice și a omogenității dreptului de stat. Firesce, lipsa de izvoare pozitive istorice despre istoria cea mai veche a românilor a fost un rău, care tot-de-odată fu cauza, că se născură atâtea teorii nouă despre aceasta temă, care mai mult încurcarea obiectul cestionat, decât au contribuit la lămurirea lui, dar și pentru scriitorul acestor rânduri a fost o pedecă, care firesce se putea încunungiura, dară nu delătura. Deși rezultatele argumentațiunii indirecte au scos la iveală multe argumente pozitive, ba chiar nereturnabile, totuși mai sânt astăzi încă destui necredincioși, cari sau din cauze ușor de priceput naționale, sau în urma scrupulelor științifice, neagă adevărul luminat sau îl trag la îndoială, și de aceea este necesariu, de a afla un argument mai pipăit pentru stabilirea sau de-călcarea cea mai vechie și pentru continuitatea românilor la nordul Dunării. Scriitorul acestor rânduri în călătoria sa ultimă științifică prin țările române și-a dat toate silințele, de a afla în mănăstirile cele vechi și în deosebitele colecțiuni de cărți, sau o cronică bulgărească, care îndeșert au căpătat-o, Slaviștii în peninsula balcanică, sau vieți de ale sântilor și regilor bulgari, unde s’ar pute afla de sigur vre-o scire pozitivă despre Români, după cum scim pozitiv din cronică bulgărească a lui Paisia: dar a fost speranță deșartă, și cele căutate de a abia se vor pute afla vre-odată. Mai rămâne după convingerea lui numai un singur drum, pentru a găsi argumentul dorit, adecă de a striga morții din morminte, ca să mărturisească despre trecutul poporului român.

Să nu i se impute scriitorului acestor rânduri tendențe sacrilege, că voiesce să tulbure odihna

repozaților. Nu, din contră ei să documenteze adevărul și adevărul este un lucru sânt, cu atât mai sânt, că atinge trecutul unui popor întreg, un trecut care i se dispută acestui popor.

Firesce va fi cam greu, de a arăta mijloacele și căile potrivite pentru scopul acesta.

Grecii vechi aveau, după cum se scie, un mijloc probat de a cita umbrele repozaților din infern prin anumite sacrificii, și spiritiștii din Țiua de astăzi și au formulele lor, prin care provoacă spiritele, ca să vorbească... dar amândouă aceste rețete în cazul nostru puțin ne ajută, fiindcă nouă ne trebuie un Român neaoș din secolul III—XIII, pe care să-l putem pipăi și care cel puțin pentru cei inițiați ar vorbi o limbă înțeleasă. Drumul care duce la scopul nostru ni-l poate arăta numai arheologia din evul mediu.

În regiunea Carpaților orientali, unde trebuie căutat la patria primitivă a poporului român actual, s’a cultivat arheologia binișor, numai cât s’au luat din nenorocire în considerațiune pe de o parte numai perioada cea mai veche daco-română, ear pe de altă parte s’au considerat mai de aproape perioada posterioară a evului mediu (începând cu secolul al XIII.) Spre scopul nostru vom călca pe un teren al acestei științe, care până acum n’a fost mai nici decum atins și pe care vor fi multe greutăți de învins și se va cere multă precauțiune. Această împregiurare nu trebuie să ne descurăgieze nici decum, din contra ea reclamă o sinceră conlucrare a tuturor acolora, cari au cauză de a se interesa de trecutul poporului român.

Unicul lucru pozitiv, pe care îl putem pune în fruntea cercetării noastre, este tesa simplă; că, Românii, dacă au locuit din secolul III—XIII în munții Carpați, cum avem cuvinte de a presupune cu toată siguranța, atunci trebuie să fie acolo și înmormențați și prin urmare osămintele lor trebuie să fie acolo până în Țiua de astăzi. Mai greu este firesce, de a se arăta, că unde și cum s’ar pute căuta remășițele celor repozați de atâtea vreme, căci în privința aceasta n’avem nici o experiență la dispozițiune, de oare ce această parte a arheologiei până acum nu s’au considerat mai de aproape.

Dacă dar trebuie să începem cercetările noastre din începutul începuturilor, vom face bine, să luăm în considerațiune posibilitatea arderii și înmormențării cadavrelor la Români cei vechi și după aceea să cercetăm, dacă s’au ivit din întâmplare unde-va osăminte omenesci sau cenușe cu hârături. Aceasta firesce se poate întâmpla în deosebite moduri. După o ploaie torențială, poate, că apa se spele pământul și în chipul acesta se se desgroape cele ce se află în pământ. Sau când smulge viscolul arborii din rădăcină, s’au când taie oamenii arborii vechi, se poate întâmpla, ca cele ascunse să easă la lumină. Când se pun fundamente la case sau alte edificii, poți să dai de câte ceva, și de multe ori când se fac drumuri și căi ferate, cu care ocaziune trebuie să se scormonească distanțe mai mari de pământ, poți da foarte lesne de lucruri arheologice. De oare-ce sântem constrinși se ne căluzim de astfel de întâmplări, spre a pute face cu succes scrutațiuni, va fi mai cu seamă problema noastră de a întreba pe oamenii mai bătrâni de pe la sate, de cumva își aduc aminte, că s’au aflat undeva oase omenesci, sau cenușe cu hârături și cu deosebite alte lucruri.

Aceasta ar pute-o face mai bine și mai lesne dnii preoți, de oare ce dâșii cunosc mai bine pe oamenii de prin sate și vin mai des în atingere cu ei.

De cumva printr’o întâmplare norocoasă s’ar afla o îngropătoare preistorică (în timpurile cele vechi se îngropau morții unii lângă alții, ca și astăzi), s’ar pute încerca deocamdată de a se deschide unul sau două morminte spre o prealabilă orientare pentru o scrutare specializată, ceea ce nu este lucru tocmai așa de greu, pentru că cei vechi nu îngropau morții așa de adânc și, ceea-ce se poate face simplu, săpându-se o bucată de loc. Cu această ocaziune trebuie să se bage de seamă la construcțiunea mormântului și la pozițiunea oaselor mortului și mai cu seamă la aceea, că să se scoată și să se păstreze toate, câte s’au aflat la mort și lângă mort sau eventual în urna cu cenușă. În privința aceasta este s. e. dintre oasele omenesci mai cu seamă de însemnătate craniul (căpățina, scăfalia), pentru că după craniu se poate determina rasa, de care s’a ținut cel îngropat. Lucrurile de bronz și de fer sânt de un interes și mai mare, pentru că acestea, ca și sculele noastre, erau supuse modei, și, fiindcă se făceau mai cu seamă în părțile de miază-zi, în fabrici mai mari și se importau, se poate determina adese-ori din făptura acestor obiecte și epoca, în care s’au făcut și s’au purtat. Foarte însemnat este obiceiul păstrat de români până în Țiua de astăzi, de a pune lângă mort în cosciug, sau în groapă un ban, care împregiurare mai ușor poate determina timpul, când s’a îngropat mortul, și aceasta cu atât mai vârtos, că avem cauză, de a presupune, că afară de timpurile cele furtunoase ale emigrațiunii popoarelor încă mai există legătura cu Sudul și prin urmare au putut să circuleze pîntre oameni monete și din secolul al III până la al XIII. La toată întâmplarea putem conta pe aceea, că în mormintele cele vechi românesci vom afla ceva, de oare-ce Românii chiar în cântecul Nibelungilor sânt descriși ca ostași bogat împodobiți (ceea-ce conglăsucesce cu împrejurările posterioare) și ca toți ostași sau resboinicii, de bună samă tot deauna se îngropau cu podocabele și armele lor.

Ce se atinge de întrebarea: în care ținuturi s’ar pute afla mai cu înlesnire lucruri relative la obiectul acesta?... de asemenea ar fi posibile oare cari presupuneri. Din determinarea relațiunilor posterioare ale poporului român scriitorul acestor rânduri a venit la concluziunea, că populațiunea cea vechiă a Daciei, care în Țiile lui Aurelian n’a putut trece peste Dunăre — astăzi pot dice pe basa tipului populațiunei țerilor române: Români și Neromâni, Daci romanizați — la invasiunea Gotilor, cari pustiau toate, au fugit în munți, unde de frică cea mare, ce ii cuprinsese, au ramas până în perioada Slavilor. Că atari ținuturi muntoase pe basa tipului populațiunei și pe basa studiilor istorice s’ar pute indica de o parte munții Banatului până la munții Bihariei cătră meadă-noapte ear spre resărit poate până la Făgăraș și de altă parte partea nordică a Transilvaniei și Maramureșul. În aceste ținuturi muntoase trebuie să se afle și mormintele cele mai vechi ale românilor. (Românii încep după căderea Daciei.) După analogia Macedo-Românilor, despre cari avem sciri detaiate din suta a XI-a locuințele românilor trebuie căutate parte în văile cele aparate și neacesibile din munți, parte în poeni, dară aici mai puțin stabil decât în văile munților.

— Pentru Dta dle Goeffe, pentru Dta, respunse Margareta cu vivacitate. Noi am aflat că D-voastră sânteti aici în mare pericol. Dvoastră nici nu sciti nimica? Dară totuși vîd, că sînteti armați? Ați fost atacați?

— Încă nu, respunse dl Goeffe. Dvoastră sciti dară că o se fim atacați?

— O da, prea bine scim!

— Cum și eu sunt amenințat? replică dl Goeffe fără vre o intenție malicioasă. În adevăr, dragă domnișoară; Dta scii aceasta? foarte ciudat!

— Eu nu sciu tocmai de bună samă, Țise Margareta, a cărei paliditate dispăru de odată și privirea evităra ochii lui Cristian.

— Apoi, replică dl Goeffe fără a voi să observe confuziunea tinerei fete, după el, tocmai după el umblă?

Și el arată spre Cristian: Margareta însă se încapățina a nu se uita la dînsul și a nu-l numi, ce n’o împedea a răspunde:

— Da, da, după el, domnule Goeffe. Ei vreau să-l delătoreze.

— Maiorul și amicii săi sciu de aceasta? Pentru ce nu vin?

— Ei sciu, Țise Martina, și, de oare ce nu vin, vor fi făcut și ei ca noi, s’or fi rătăcit prin negura, ce tot crește.

— Dvoastră v’ati rătăcit prin negură? Țise Cristian emoționat de îngrijirea generoasă a Margaretei.

— O! nu multă vreme, respunse ea: Peterson e din localitate, și a găsit iute calea; însă domniile acestea trebuie că au schimbat un țerm de lac cu celălalt.

— Să punem o luminare pe fereasta din sala ursoaicei, Țise dl Goeffe, ca să se poată orienta.

— A da! Țise Peterson, ei n’o vîd ca și cum nu vîd stelele.

— Tot una, să cercăm, Țise Martina.

— Ba nu, draga mea, respunse Margareta, și ucigașii s’au rătăcit pe semne, fiindcă n’au venit încă. Să nu le ajutăm a ne găsi înainte ce domniile oficeri...

— Domniile oficeri vor fi bineveniți de bună seamă, replică dl Goeffe; dară, noi sîntem aici trei bărbați, bine armați; eu cunosc pe Peterson el e voinic... Și apoi, scumpe domnișoare, unde ați vîdut pe ucigașii?

— Spune, Martino, Țise Margareta, spune ce am auzit!

Da, da, ascultă, domnule Goeffe, replică Martina, luând un aer important, drăgălaș și totodată sincer. Sînt două oare... poate două oare și jumătate, tinera lume din castel, cum ne numesc pe noi acolo, se juca ascunzându-se în edificiile dinpregiurul castelului nou. Eu eram cu Margareta și cu locotenentul; noi trasem la sorți, și fiind nu mai noi amândouă ne era frică a merge prin coridoarele întunecoase și prin întunecurile, ce nu le cuno-

sceam; ne trebuia un cavaler, ca să ne însoțească! Locotenentul nu cunosea ca și noi partea castelului unde ne azardasem. E atât de mare. Noi trecusem o galerie lungă deșartă și coborîsem din întâmplare pe o scară mică întunecoasă Locotenentul mergea cel dintâiu, și, negăsind nimic, unde ne-am fi putut ascunde bine, el înaintase mereu, de și nu mai vedeam mai nimic, și începusem deja să ne temem că o să cădem într’un abis, pre când el ne Țise:

— Acuma sciu unde sîntem, lângă turnul ce servește drept temniță. Nu sînt prinși, căci iață ușa deschisă. Dacă intrăm în temnițe, vîd stau bine că vor avé multă osteneală până ne vor găsi.

„Dară ideia a ne cobori în suterane așa mari și grozave, făcu Margaretei frică.

— Nu, nu, să nu mergem mai încolo, Țise ea; să rămânem lângă intrare. Iață o mică adâncătură marcată cu scânduri, să rămânem aici și să nu mai vorbim; ca să nu ne audă ceialalți.

„Noi făcusem după voia Margaretei; abia ascuși, am și auzit venind; noi am crezut că sînt ear soții nostri ce ne au dat de urmă-ne am reținut de a ride și chiar de a respira. Apoi am auzit vorbele ce am să Ți-le spun. Erau doi bărbați cari ieșeau din turn și mergeau prin galeria ce tocmai o pcursem noi. Ei vorbeau încet, după ce trecuseră de noi ei au Țise:

(Va urma).

O demarcațiune mai precisă a acestor vechi locuințe ale românilor s'ar pute efectua și prin încercarea de a determina limitele aceluia teritoriu, pe care slavii după restimpul Hunilor l'au aflat gol și părăsit, și îl folosiră spre descălecarea, ceea ce se poate constata cu siguranță din numirile slavice ale satelor, riurilor, păraelor, munților, văilor etc., care s'au păstrat până în ziua de astăzi. Aceasta astăzi nu mai este cu puțință nici chiar având la n-demână harta statului maior austriac, de oare ce din partea autorităților unguresci multe locuri au căpătat alte numiri. De aceea ar fi de mare folos, dacă s'ar întreba oamenii cei mai esperți și ș'ar nota, ce numiri slave se află înlocul acesta sau acela (să se însemneze numelele locului și al cetății celei mai de aproape) pe lângă cele românesci, nemțesci și unguresci. Tot așa de însemnate pentru esplicarea perioadei, despre care e vorba, sunt festivitățile (serbătorile) populare naționale, care se țin pe vârful unor munți înalți. Scriitorul acestor rânduri a fost de față la asemenea festivitate pe muntele Ciablău, unde, ce e drept, se juca numai hora, dar auți că se țin festivități la Sinaia, în Hațeg, pe Gaița și în munții Bihariei asemenea și festivitatea populară românească din Brașov, fără de a pute căpăta totdeauna deslușirile necesare. Ar fi de mare interes și de mare folos pentru istoria, dacă și în privința aceasta ar fi cunoscuți câți-va munți, pe cari se serbează festivități populare române, arătându-se datul și în ce se cuprinde festivitatea.

De mare însemnătate pentru relațiunile istorice vechi ale poporului român sunt și tradițiunile vechi populare și vederile, care s'au conservat sute de ani și diferesc de vederile actuale. Astfel scriitorul acestor rânduri, când se sui pe Peatra mare, auți dela un bătrân din Dirstele Brașovului, pe lângă definițiunea îndatinată țeara Bârsei și „țeara Oltului“ o definițiune frapantă a conceptului Ardeal, după care numai Transilvania meridională s'ar numi astfel. Cetățile Sighișoara, Mediaș, Sibiu, Belgrad, Hațeg se află în Ardeal; Murăș-Oșorhei, Clujul, Bistrița sunt în Ungurime, țese Ciceronele meu, care cunoscă și o secuime, dar despre un pământ săsesc sau despre un pământ crăesc, ca un întreg, nu scia nimica. Din contră mi se spuse de către dl prof. S. terminul Săsime, pe care l'au auzit dela un țeran din Valea Hațegului; și ar fi interesant a se ști, că anume terminul Săsime se aude în gura poporului prin ținuturile învecinate cu Sasii regulat sau numai ici colea. Mie nu mi-a succes să aflu un sătean bine cunoscut cu întreaga țeară și de aceea nu mi-a fost cu puțință de a confirma sau de a resfrânge spusesele cele dintăiu prin altele. Aceasta numai am aflat-o confirmată de câte-va ori, că Ungurimea se

imparte și se distinge din partea Românilor și chiar și din partea Ungurilor în Salagiu și Câmpia. Sciri mai precise din deosebite ținuturi, dându-le însă sătenilor bună pace, ca să spună ei de maganul lor, unde se află cutare și cutare cetate fără a-i înfuița în nici un chip cu privire la împărțirea Transilvaniei și anume cu privire la conceptele Ardeal, Săsime (și de o țeară a Hațegului am auzit) cu privire la ținutul Bistriței precum și cu privire la ținuturile române din Ungaria (Maramureș, Zarand) ar fi de mare interes istoric.

O altă întrebare interesantă pentru istoria poporului român ar fi diversitatea expresiunilor pentru obiecte, cari sunt necesare pentru viața zilnică în limba poporului din Ardeal, din Muntenia, din Banat de o parte, din Moldova, și poate din Maramureș de altă parte. Această deosebire ar arăta dezvoltarea biturcată a naționalității române, biturcațiune și istorice cunoscută, dacă, și până unde se estinde spre sud această diferență în Ardeal și în Biharia ceea, ce se poate erua numai prin cunoștința locală a poporului. Afară de lucrările archivale s'ar mai pute pomeni multe despre tipul poporului, despre caracterul, despre datinile și obiceiurile lui, mai departe despre poveștile și cântecele populare, ear cu privire la arheologia despre lucrurile din întemplantare aflate. Pentru astădată însă mă mulțamesc cu cele atinse, așteptând să ved, ce răsune vor afla cuvintele mele între patrioții români.

Sunt lucruri, unde unul singur poate lucra destul de bine și și poate aduna câte ceva; dar sunt și lucruri, unde unul singur, fiind lăsat întemplantării, poate să se trudească toată viața fără să poată ajunge la scopul dorit. În astfel de lucruri însă — și de aceasta clasă se ține anume adunarea materialului pentru perioade necunoscute ale istoriei naționale — trebuie să se intereseze mulți, mulți trebuie să adune, trebuie să fie un loc central, unde să se concentreze cele de mulți adunate, pentru ca pe urmă o mână abilă să le cearnă, să le esamineze și prelucreze. Un astfel de loc central ar fi firesc o asociațiune istorico-arheologică, care de bună seamă, îndată ce se va arăta oare-care mișcare în sensul acesta, se va și înființa. Până atunci însă totuși s'ar pute alege un loc central provisor, unde să se trimită toate rapoartele respective, arătându-se din partea trimițătorului locul, unde s'a găsit ceva și cine au aflat. Un astfel de loc provisor central ar pute să fie biroul „Asociațiunii transilvane“, sau vre-una din gazetele române ardelenne.

Praga 30/18 Septembrie 1883.

După „G. T.“

Dr. I. L. Pic.

Varietăți.

* (Cutremur preste cutremur) Pre semne ne apropiem de sfârșitul lumii. Cutremur preste cutremur din tot locul. Agram, Ischia, Java și acum de nou localitatea Cesme din Turcia, sunt tot atâtea jertfe vii ale calamităților naturale ale cutremurului. Ce privește cutremurul din Cesme eată ce scrie „Deutsche Zeitung“: „O depeșe din Cesme anunță că până Mercuri seara a fost scoase 120 de cadavre de sub dărămăturile a opt sate mici din apropierea acestui oraș și pe fiecare oară se scot nouă jertfe la lumină. În același district au fost găsite peste 350 persoane rânite și mutilate. Prin interiorul satelor desgroparea cadavrelor se face cu mult mai greu. După o esaminare superficială numai, au fost descoperite 35 cadavre, dar se crede că sub ruine trebuie să se afle un număr cu mult mai mare. Vor trebui să treacă câteva săptămâni mai înainte de a se pute completa lista morților. Nu departe de Alatza se pare, că pământul s'a deschis și ear s'a închiș, după ce a înghițit mai întâiu câteva sate mici. În același district s'a întemplant și o alunecare de pământ, prin care multe case au fost mișcate din loc.“

* (Foc.) Eri seară între 8—9 oare o mână reutăcioasă a pus foc într-o gireadă de fân din grădina arhiepiscopiei noastre din strada Scheviss. La alarmul de foc bravii nostri pompieri a făcut toate celea posibile pentru localizarea focului, cea ce li-a și succes. Fânul arde și în aceste momente, nepuțându-se înneca focul pe deplin. S'au aflat în fața locului două obiecte; cari formează *corpus delicti*, și dovedesc fără îndoiaie, că cel ce a pus focul aparține clasei inteligente. Lucrul e în mâna poliției locale.

Loterie.

Sâmbătă 3 Noemvre n. 1883.

Viena:	5	12	88	63	20
Timișoara:	24	8	65	28	22

Bursa de Viena și Pesta.

Din 3 Noemvre n. 1883.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	119.70	119.50
Renta de aur ung. de 4%	86.95	86.95
Renta ung. de hârtie	85.50	113.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	98.75	138.—
Datorie de credit austr.	279.—	279.—
Acțiuni de stat austriacă în argint	79.40	79.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—	100.80
Datorie de stat austriacă în hârtie	78.75	78.80
Acțiuni de bancă de credit ung.	840.—	278.50
Sorți de regularea Tisei	109.50	109.75
Galbin	5.71	6.71
Napoleon	9.55	9.55
London (pe polița de trei luni)	120.15	120.15

Nr. 307. [591] 1—3

CONCURS.

Spre întregirea postului de învățător la școala română greco-orient. din Furșoara, se escrie concurs cu termenul până la 6 Noemvre st. v.

Cu acest post este împreunat un salariu de 150 fl. v. a. cuartir și 4 orgii de lemne, din care are a se încălzi și școala.

Doritorii de a ocupa această stațiune au ași așterne petițiunile lor până la termenul indicat instruite conform legilor în vigoare, oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei.

Gurasada în 19 Octomvre 1883. În conțelegere cu comitetul parochial, oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei murășane.

Alesiu Olariu m. p.,
adm. prot.

Nr. 4258 Scol. [592] 1—3

CONCURS.

Din fundațiunile archidieceșane au devenit vacante următoarele stipendii:

1. Două stipendii din fundațiunea „Francisc-Jesefiană“ à 100 fl. pentru ascultători la vre-o academiă (universitate) din patriă.

2. Un stipendiu din fundațiunea Ecaterina Raț à 30 fl. pentru ascultători de preparandiă (pedagogi.)

Spre conferirea acestora se escrie concurs cu termen până la 10 Noemvre st. v.

Concurenții au de a legitima cu acte oficiale:

a) Că sunt români de religiunea orientală-ortodoxă.

b) Că sunt lipsiți de mijloacele materiale spre continuarea studiilor.

c) Că frecventează studiile de categoria prescrișă cu succes bun.

d) Că sunt deplin sănătoși.

Sibiu 20 Octomvre 1883.

Din ședința consistoriului archidieceșan gr. or. române a Transilvaniei.

Nr. 359. [593] 1—3

CONCURS.

Pentru reintregirea parochiei de clasa a III-a în comuna Jibert, protopresbiteratul Cohalmului, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele sunt:

a) Folosința unei porțiuni canonice stătătoare din 13 jugere 644□^o pământ de arat, și 1 juger 1060□^o de fân.

b) Dela 70 locuitori români câte o ferdelă de grâu sau cucuruz; apoi dela 30 familii neorustice câte 60 cr. și dela 15 neorustici câte 40 cr. de fie-care familie.

c) Venitele stolarice obicinuite;

d) Cuartirul deocamdată se va închiria din partea comunei bisericesci. Petițiunile concursuale, instruite în sensul legilor din vigoare au a se așterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la termenul sus indicat.

Cohalm, 13 Octomvre, 1883.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului în conțelegere cu comitetul parochial.

Nicolae Mircea m. p.,
adm. prot.

Nr. 236. [587] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III Cărpiniș în protopresbiteratul Abrudului, se deschide concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare a acestuia în „Telegraful Român“

Emolumentele împreunate cu această parochie sunt:

1. Cuartir în etagiul de sus al școalei locale.

2. Folosirea cimiteriului, a unei liveți de lângă școală, și a unui loc de fân din „Valea-Dăroaiei.“

3. Venitul stolar regulat, dela 160 familii, care toate la oaltă, dau un venit anual de 350 fl. care însă cu timp se mai poate urca.

Cei ce doresc a compete la această parochie, au de ași subscrie petițiunile instruite conform statutului organic și Reg. pentru parochii la subscrișul până la termenul sus indicat. Abrud, 11 Octomvre, 1883.

În conțelegere cu comitetul parochial din Cărpiniș.

Ioan Gall m. p.,
protopresbiter.

Nr. 477. [549] 1—1

Publicațiune.

Conform §. 124 Regulamentul pentru procedura judecătorească în cauze matrimoniale se aduce la cunoștința publică, că Preaveneratul Consistoriu archidieceșan, dto 11 Octomvre a. c. Nr. 2409 B, în procesul divorțial dintre Maria Șerban ca actură și Nicolae Popovicu ca inct, ambii gr. or. din Ruși, a adus sentința cu desființarea

căsătoriei din motivul pribegirii incultului.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului.

Sibiu, 23 Octomvre. 1883.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 277 [582] 2—3

EDICT.

Nicolau Ivan din Vulcan, comitatul Brașovului, a părăsit cu necredință de 5 ani pre legiuina sa soție Iuliana născ. George Neacșu, tot din Vulcan, fără de a se ști locul, unde se află și de mai trăește, este prin această citat, ca în termen de trei luni dela prima publicare a acestui edict să se prezenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la dincontră și în absența lui se va pertracta și decide procesul divorțial intentat asupra-i de către soția sa.

Brașov, 30 Septembrie, 1883.

Forul matrimonial gr. or. al protopresbiteratului Bramului.

Nr 3874: 1883. civ [581] 3—3

Publicațiune.

Pentru începerea lucrărilor de pregătire în obiectul de segregare în Daia (Szász-Danyád) și în special pentru regularea reprezentării, alegerii inginerului și pregătirea preliminarului de spese se pune și de pertractare pe 18 Decembre 1883, la 10 oare înainte de amăzi la casa judeului din Daia, la care se invită părțile interesate cu observarea, că absența lor nu va împedea ținerea pertractării.

Elisabetopole, 10 Octomvre, 1883.

Kelemen m. p.
jude esmis.